

Gelderland-Midden

Jaarverslag Wmo toezicht 2020

12-03-2021

In het jaar 2020 bouwden we verder aan het Wmo toezicht voor de regio VGGM (Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden¹). Dit hebben wij gedaan in nauwe samenwerking met de gemeenten in ons werkgebied.

De visie en missie van VGGM *“het op een efficiënte wijze inzetten van haar middelen voor een optimale waarborging van de kwaliteit van het leven, in casu de veiligheid en de gezondheid, van de inwoners van het verzorgingsgebied”*, sluiten naadloos aan op het werk van de toezichthouders Wmo van GGD Gelderland-Midden.

Door kritisch onderzoek te doen naar de kwaliteit van de zorg en ondersteuning die veelal aan kwetsbare inwoners wordt geboden, beoordelen de toezichthouders Wmo of deze kwaliteit aan de (wettelijke en gemeentelijke) eisen voldoet. Dit onderzoek resulteert in een (openbaar) rapport, met daarin de conclusies van het uitgevoerde onderzoek en een (handhavings)advies voor gemeenten en de betreffende aanbieder.

In dit jaaroverzicht blikken we terug op de resultaten over het jaar 2020.

Wat hebben we gedaan in 2020?

- Onderzoeken uitgevoerd:
 - Kwaliteitsonderzoeken:
 - Signaal gestuurd onderzoek;
 - Pro actief onderzoek, waaronder quickscans;
 - Nadere onderzoeken;
 - Calamiteiten onderzoeken:
 - Onderzoeken uitgevoerd door de toezichthouder;
 - Beoordeling door de toezichthouder van interne onderzoeken die door de aanbieder zijn uitgevoerd.
- Afspraken met alle gemeenten gemaakt over de vorm en uitvoer van calamiteitentoezicht en kwaliteitstoezicht en deze afspraken formeel vastgelegd. Hierbij valt het op dat een verschuiving plaatsvindt van focus op signaalgestuurd toezicht naar meer proactief toezicht: in 2021 vindt in elke gemeente proactief toezicht plaats.
- Afspraken met alle gemeenten gemaakt over het publiceren van de rapporten kwaliteitstoezicht. Per 01-01-2020 hebben de meeste gemeenten binnen de VGGM regio de bevoegdheid tot het nemen van een besluit tot openbaarmaking van de rapporten naar aanleiding van kwaliteitstoezicht aan de DPG gemandateerd. Eind 2020 zijn 13 rapporten naar aanleiding van kwaliteitstoezicht (zowel regulier toezicht als herinspecties) gepubliceerd op de website. Vanaf 2021 zullen voor alle gemeenten de rapporten van kwaliteitstoezicht gepubliceerd worden.
- Meegewerkt aan de implementatie van de uitkomsten van het project Kwaliteit, toezicht en handhaving in de regio.
- Meegewerkt aan de totstandkoming van de handreiking [“Transparant Wmo-toezicht”](#) van de VNG.
- Samengewerkt met de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) en andere Wmo toezichthouders en in enkele gevallen gezamenlijk onderzoek uitgevoerd.

¹ Sinds 1 januari 2015 is GGD Gelderland-Midden verantwoordelijk voor het toezicht op maatschappelijke voorzieningen in de regio Gelderland-Midden. Deze taak vloeit voort uit de Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO 2015).

Voorbeeld samenwerking toezicht Wmo en IGJ

Zo ook het onderzoek welke de toezichthouder Wmo heeft uitgevoerd naar aanleiding van een zeer ernstig incident welke plaatsvond in 2020 bij een organisatie die o.a. ondersteuning biedt vanuit de WMO2015. Omdat de ondersteuning en behandeling vanuit verschillende wettelijke kaders plaatsvond, waren ook verschillende toezichthouders betrokken: de gemeentelijke toezichthouder (VGGM) en de IGJ. Hoewel twee afzonderlijke rapportages zijn opgeleverd, is het onderzoek zo veel mogelijk gezamenlijk uitgevoerd.

Het is de gedeelde ambitie van de betrokken toezichthouders en zorgverleners dat gezamenlijk wordt geleerd op basis van een integrale analyse en gedeelde conclusies.

Resultaten toezicht calamiteiten

Aantallen

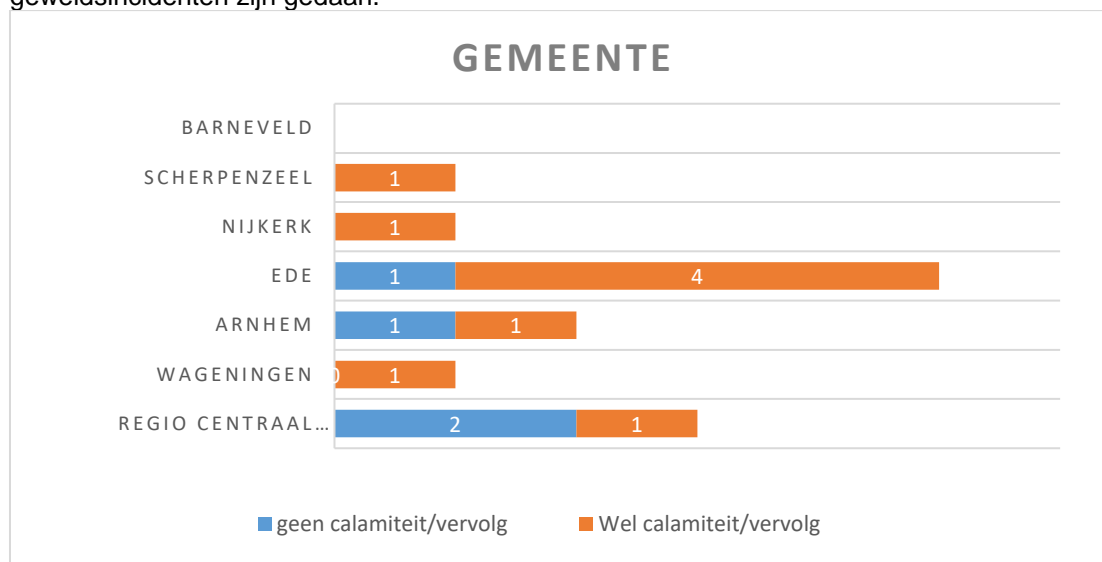
Conform artikel 3.4 van de WMO2015 moet een aanbieder onverwijld melding doen bij een toezichthoudend ambtenaar van:

- Iedere calamiteit die bij de verstrekking van een voorziening heeft plaatsgevonden;
- Geweld bij de verstrekking van een voorziening.
- Aanvullend dient een aanbieder, conform het vastgestelde protocol "Toezicht calamiteiten" van VGGM ook "andere gebeurtenissen".² te melden bij de toezichthoudend ambtenaar.

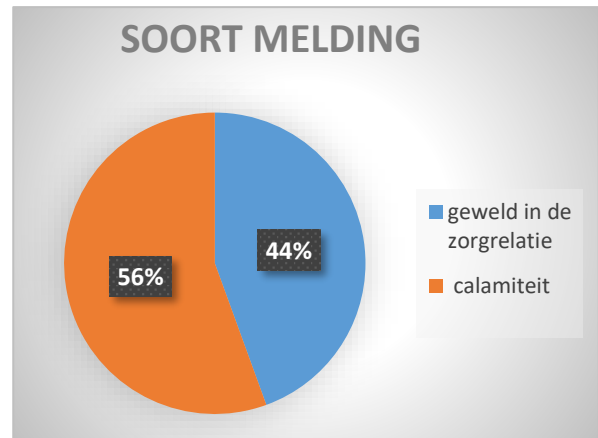
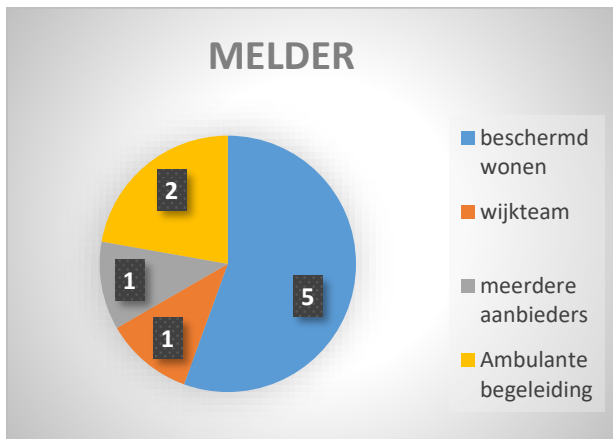
In 2020 zijn door Wmo aanbieders 13 meldingen gedaan van calamiteiten en geweldsincidenten. "Andere gebeurtenissen" zijn in 2020 niet gemeld.

Na analyse bleek bij 9 meldingen sprake van een daadwerkelijke calamiteit of geweldincident, waarvan 1 melding vervolgens door de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd is opgepakt. Bij 8 meldingen vond vervolg plaats door de Wmo toezichthouder.

Onderstaand overzicht geeft weer uit welke gemeenten de meldingen van calamiteiten en geweldsincidenten zijn gedaan.

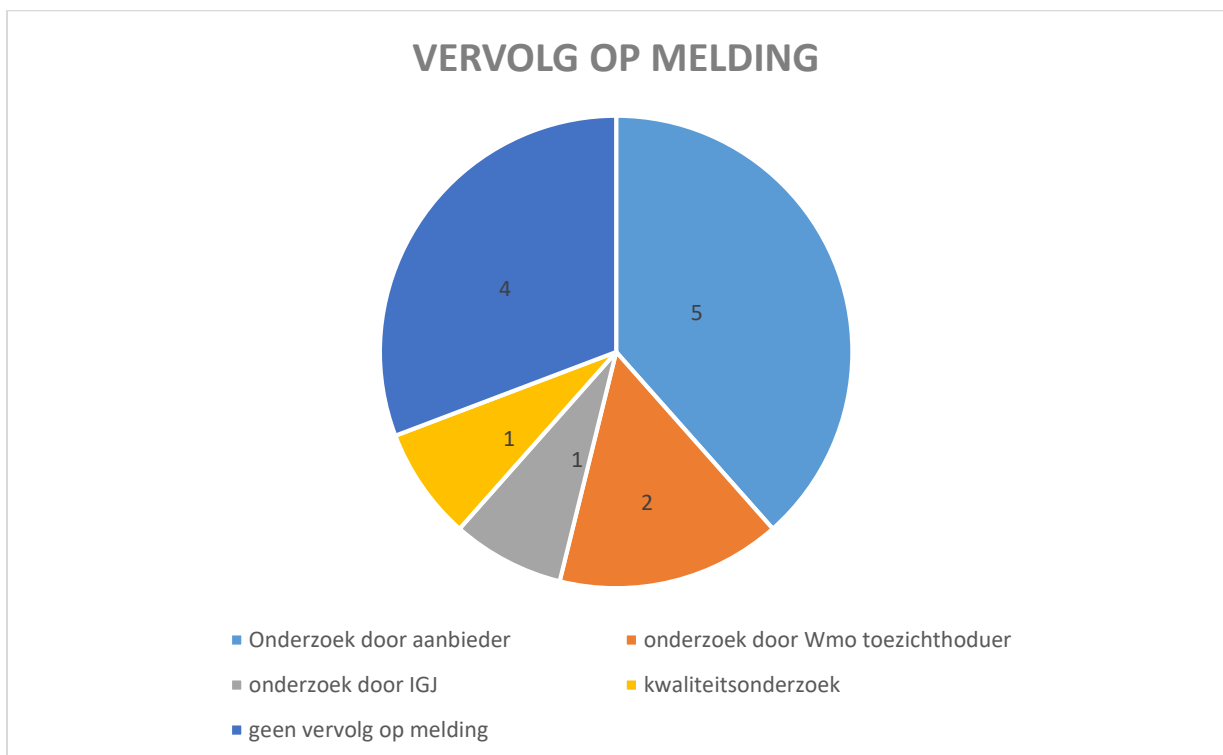

² Deze "andere gebeurtenissen" zijn niet direct cliënt gebonden, maar hebben wel (potentieel) een schadelijke impact op het stelsel van zorg en hulpverlening en/of veroorzaken een (potentiele) verstoring van de openbare orde en veiligheid en maatschappelijke onrust, waarbij reguliere processen niet volstaan om de negatieve impact te beheersen. Op basis van de melding bepaalt de toezichthouder in overleg met de gemeente of een onderzoek moet plaatsvinden.

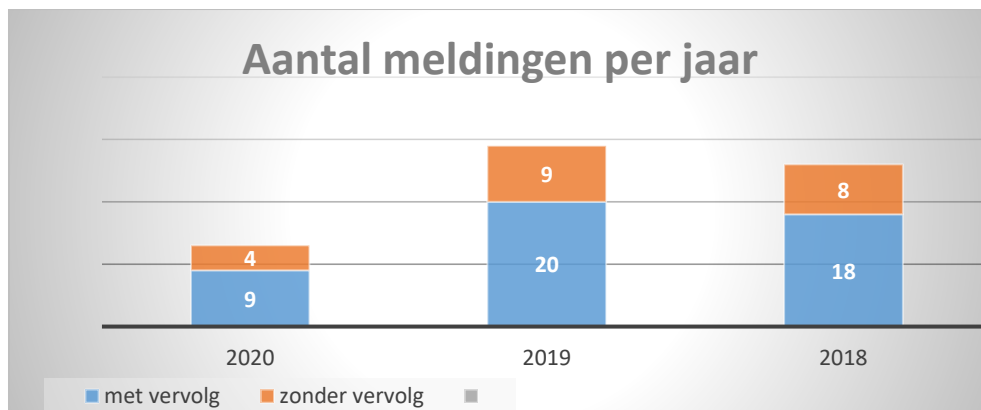
Naar aanleiding van de meldingen zijn 5 calamiteitenonderzoeken uitgevoerd door de aanbieder zelf waarna beoordeling van de onderzoeksrapportage heeft plaatsgevonden door de Wmo toezichthouder.

Daarnaast zijn 2 calamiteitenonderzoeken uitgevoerd door de Wmo toezichthouder en is een kwaliteitsonderzoek uitgevoerd bij een aanbieder naar aanleiding van een calamiteitenmelding.

Wat viel op?

- Het is opvallend dat in 2020 ten opzichte van voorgaande jaren minder calamiteitenmeldingen zijn gedaan bij de toezichthouder.
Deze lage meldingscijfers zijn wellicht deels te verklaren door de corona pandemie en hierop volgende maatregelen, waardoor in 2020 dagopvanglocaties gedurende een periode gesloten zijn geweest en begeleiding soms op afstand plaatsvond.
- In 2020 zijn geen meldingen van calamiteiten gedaan betreffende cliënten woonachtig in de gemeente Barneveld.
- Relatief zijn weinig meldingen gedaan in de Regio Centraal Gelderland; 3 meldingen voor de 11 gemeenten in de Regio Centraal Gelderland.
- Er zijn 3 meldingen gedaan vanuit gemeenten die vallen binnen de Regio Centraal Gelderland, waarbij de betreffende voorzieningen buiten de contractering van de Regio Centraal Gelderland vielen. Daarom heeft het vervolg in afstemming met de betreffende gemeente plaatsgevonden en niet met de Regio Centraal Gelderland.
- In vergelijking met andere gemeenten is relatief veel gemeld vanuit de gemeente Ede.
- Ten opzichte van eerdere jaren zijn veel (44% versus 15%) meldingen gedaan van geweld in de zorgrelatie.
- Er zijn geen meldingen gedaan van “andere gebeurtenissen”.
- Uit de onderzoeken blijkt dat door aanbieders nog onvoldoende wordt samengewerkt in de keten rond cliënten.

Aanbevelingen

- Het is wenselijk het wettelijk vereiste om calamiteiten te melden beter onder de aandacht te brengen van aanbieders.
Om deze reden is eind 2020 gestart met het maken van een factsheet met informatie over het melden van calamiteiten. Deze zal door VGGM op de website geplaatst worden. Daarnaast wordt het aanbevolen deze in contractafspraken of gesprekken door gemeenten/inkoopregio bij aanbieders onder de aandacht te brengen.

Resultaten toezicht kwaliteit

Aantallen

De Wmo 2015 verplicht gemeenten toe te zien op de kwaliteit en continuïteit van Wmo-voorzieningen. Volgens de Wmo is een voorziening van goede kwaliteit als aan de volgende eisen is voldaan:

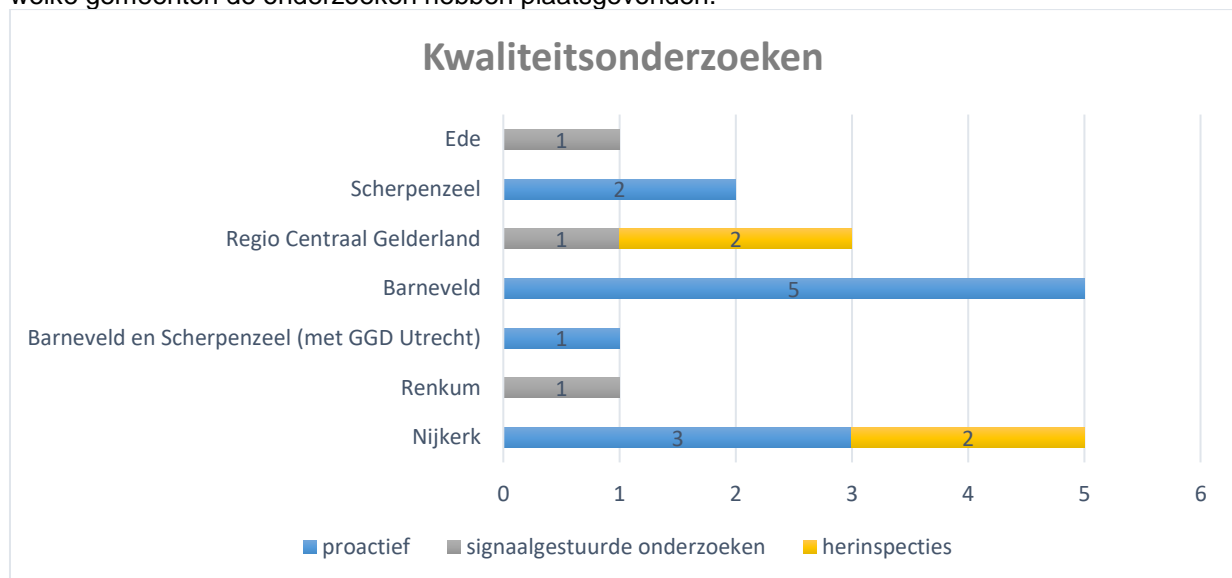
- De voorziening is veilig, doeltreffend, doelmatig en cliëntgerichtheid;
- De voorziening is afgestemd op de reële behoefte van de cliënt en op de andere vormen van zorg of hulp die de cliënt ontvangt;
- Ondersteuning en begeleiding is in overstemming met de verantwoordelijkheid die op de beroepskracht berust en vloeit voort uit de professionele standaard;
- De voorziening wordt verstrekt met respect voor de rechten van de cliënt.

Anno 2020 is VGGM door alle gemeenten in de regio Gelderland Midden aangewezen als toezichthouder kwaliteit en wordt voor alle gemeenten kwaliteitstoezicht uitgevoerd.

De volgende 11 gemeenten hebben de taken binnen de Wmo ten aanzien van inkoop en kwaliteit ondergebracht bij Modulaire Gemeenschappelijke Regeling sociaal domein regio Centraal Gelderland (MGR): Arnhem, Doesburg, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Wageningen, Westervoort en Zevenaar.

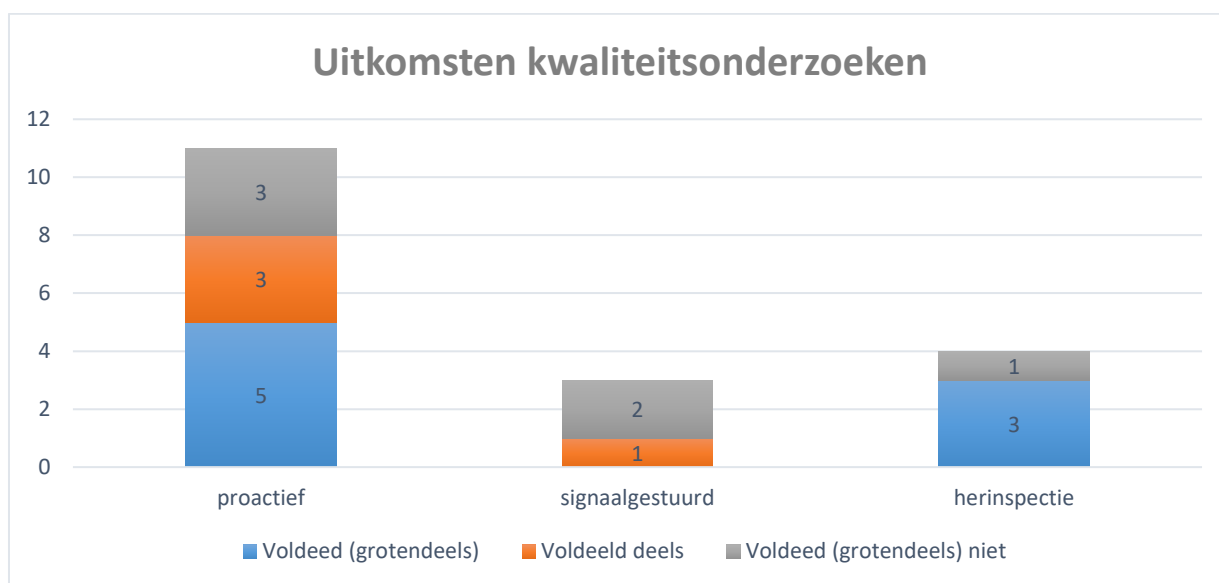
Met de overige 4 gemeenten; Ede, Nijkerk, Barneveld en Scherpenzeel, zijn individuele afspraken gemaakt ten aanzien van het toezicht op de Wmo.

In 2020 zijn 18 kwaliteitsonderzoeken uitgevoerd; onderstaand schema geeft weer in opdracht van welke gemeenten de onderzoeken hebben plaatsgevonden.

Vormen van toezicht en verschillen per gemeente

- In de gemeenten Nijkerk, Barneveld en Scherpenzeel wordt structureel proactief toezicht uitgevoerd.
- In de Regio Centraal Gelderland is proactief toezicht vormgegeven met het uitvoeren van verkorte onderzoeken; quickscans. In 2020 heeft hiervoor een pilot plaatsgevonden, waarop is afgesproken de huidige werkwijze te continueren.
- Vanaf 2021 zal ook in de gemeente Ede proactief toezicht uitgevoerd worden in de vorm van het uitvoeren van 10 quickscans.
- Gemeenten Ede en Scherpenzeel hebben gekozen voor het bieden van herstelaanbod binnen het proces van het opstellen en afronden van het rapport naar aanleiding van een uitgevoerd kwaliteitsonderzoek. Dit zal in 2021 verder vormgegeven worden.
- Binnen de gemeente Nijkerk vindt als enige gemeente proactief toezicht plaats middels een selectie/steekproef door de toezichthouder (in de andere gemeenten selecteert de gemeente de aanbieders). Daarnaast voert de toezichthouder hier op eigen inzicht herinspecties uit tot aan de eisen wordt voldaan of advies tot handhaving wordt gegeven.

Bij 6 aanbieders constateerde de toezichthouder dat niet werd voldaan aan de gestelde eisen. Hierop werd 4 keer door de Wmo toezichthouder aan de betreffende gemeente het advies gegeven om te handhaven.

In de andere 2 gevallen werden hersteltermijnen geadviseerd/geboden met daarop volgend een herinspectie.

Quickscans

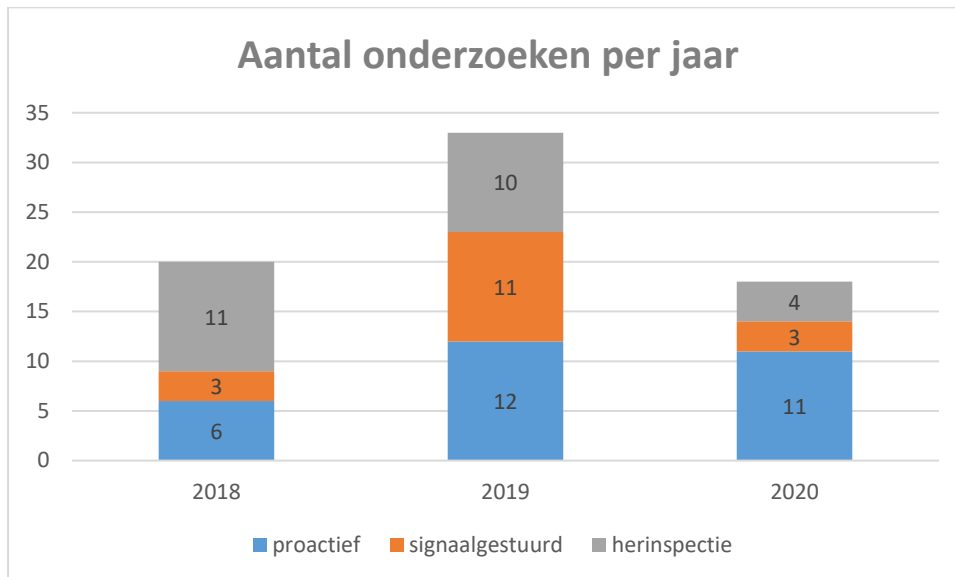
Naast het uitvoeren van volledige kwaliteitsonderzoeken is in 2020 gestart met het uitvoeren van zgn. quickscans. De quickscan is een verkorte variant van een kwaliteitsonderzoek, waarin geselecteerde basiseisen worden getoetst.

In 2020 zijn 64 QuickScans uitgevoerd voor de Regio Centraal Gelderland. Op basis hiervan is bij 16 aanbieders geadviseerd een volledig kwaliteitsonderzoek uit te voeren.

Het vervolg op de quickscans moet nog verder worden uitgewerkt.

Wat viel op?

- In 2020 hebben minder kwaliteitsonderzoeken plaatsgevonden dan in 2019. Er zijn minder opdrachten verstrekt betreft signaal gestuurde onderzoeken en herinspecties. Het aantal proactieve onderzoeken is nagenoeg gelijk gebleven en met de uitvoer van quickscans is de focus op proactief toezicht groter.

Aanbevelingen

- Het vervolg op de uitvoer van quickscans zal in 2021 verder uitgewerkt dienen te worden. Naar aanleiding van de uitgevoerde quickscans wordt bepaald waar (volledige) kwaliteitsonderzoeken uitgevoerd gaan worden.

Hoe verder in 2021?

- In samenwerking met gemeenten de uitvoering en de handhaving van het toezicht op de Wmo voorzieningen verder professionaliseren, daar waar nodig, aan de hand van het implementeren van de aanbevelingen zoals opgenomen in het IGJ rapport "[Wmo toezicht in 2019](#)" en zoals opgenomen in de VNG handreiking "[Wmo-toezicht](#)".
- Adviseren en meedenken met gemeenten over het zo optimaal mogelijk uitvoeren van het toezicht op de kwaliteit.
- Regionaal overleg toezicht Wmo meer interactief maken met actieve inbreng in bv. de vorm van een presentatie van de verschillende deelnemers, zodat we kunnen leren van elkaar.
- De wijze en vorm van proactief toezicht zal verder ontwikkeld worden. Hierbij zal ook het vervolg op quickscans verder vormgegeven worden.
- Alle goede samenwerkingsvormen met gemeenten en andere (landelijke) partijen continueren en waar mogelijk intensiveren.
- Verder investeren in samenwerking IGJ.
- Kennis blijven delen tijdens de landelijke bijeenkomsten voor Wmo toezichthouders.
- Stimuleren en waar nodig adviseren betreft het opstellen van (regionaal) handhavingsbeleid gemeenten.
- Samenwerking toezichthouders rechtsmatigheid en toezichthouders kwaliteit intensiveren.
- Blijven participeren in werkgroepen (regionaal en landelijk).
- Verder ontwikkelen signaal gestuurd toezicht: signalen delen met de betrokken partijen, signalen duiden, verrijken en daarmee prioriteren.
- Gemeenten en toezichthouders willen de meldingsplicht calamiteiten en geweldsincidenten meer onder de aandacht brengen bij aanbieders; in het jaar 2021 zal hier dan ook actie op worden ondernomen; zo wordt o.a. een factsheet ontwikkeld, met heldere informatie voor de aanbieders.
- Er wordt door aanbieders nog onvoldoende samengewerkt in de keten rond cliënten, bijvoorbeeld met GGZ. Dit is landelijk door verschillende GGD's onder de aandacht gebracht en zal in samenspraak met de IGJ opgepakt worden.